

การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่

นายสันต์ สจวริศ

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2528

ISBN 974-564-121-9

010794

i 17572194

Reopening of Criminal Proceedings

Mr. Santad Suchrit

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

**Graduate School
Chulalongkorn University**

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์

โดย

ภาควิชา

อาจารย์ที่ปรึกษา

การรื้อฟื้นคดีอาญาชั้นพิจารณาคดีใหม่

นายสันต์ สจวร์ต

นิติศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ มุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โสวิไลกุล)

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.โกเมน ภัทรภิรมย์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มรุชา วัฒนะชีวะกุล)

.....
(อาจารย์จรัญ ภัคศิษานกุล)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์
ชื่อนิสิต
อาจารย์ที่ปรึกษา
ภาควิชา
ปีการศึกษา

การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่
นายสันหัด สุจริต
รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ เพ็ชรศิริ
นิติศาสตร์
2527

บทคัดย่อ

เป็นที่ยอมรับกันว่า แม้รัฐจะกำหนดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไว้
ก็พร้อมอย่างไร ก็ยังไม่อาจยืนยันในทางปฏิบัติได้ว่ามีประสิทธิภาพที่สมบูรณ์เพียงพอ
เพราะอาจมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นได้เสมอ โดยเฉพาะข้อผิดพลาดซึ่งส่งผลร้ายให้แก่จำเลย
ผู้บริสุทธิ์ที่ต้องรับโทษทางอาญาโดยมิได้กระทำความผิด มาตรการต่าง ๆ ที่รัฐมีอยู่ เช่น
การอภัยโทษ การนิรโทษกรรม และการล้างมลทิน ต่างมีวัตถุประสงค์และความมุ่งหมาย
ที่จะนำมาใช้ต่างกันจึงไม่อาจนำมาใช้แก้ไขความผิดพลาดของกระบวนการยุติธรรมทาง
อาญา และผลร้ายที่เกิดขึ้นแก่จำเลยได้อย่างตรงเป้าหมาย รัฐได้ยอมรับและเล็งเห็นถึง
ความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ จึงได้กำหนดมาตรการแก้ไขความผิดพลาดของกระบวนการ
ยุติธรรมทางอาญาโดยยอมให้มีการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่

การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ เป็นมาตรการแก้ไขผลของคำพิพากษา
ในคดีซึ่งมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว โดยกำหนดให้ศาลเป็นผู้พิจารณาแก้ไขด้วยการดำเนิน
กระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีนั้นใหม่ ซึ่งมีผลกระทบบทหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำ
พิพากษาที่มีวัตถุประสงค์ให้คดีที่ได้มีการพิจารณาและพิพากษาแล้วมีข้อระงับหรือเป็นอันยุติ
ในหลาย ๆ ประเทศจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการที่ค่อนข้างจำกัดเพื่อมิให้
มีการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ได้โดยง่าย

ในประเทศไทย การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่เพิ่งจะได้นำออกมาใช้ และจากสถิติในปัจจุบันมีเพียงคดีเดียวเท่านั้นที่ศาลรับคำร้องไว้พิจารณา นอกจากนั้น คำร้องส่วนใหญ่ศาลสั่งยกคำร้องหมด

วิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนได้ศึกษาและวิเคราะห์การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ตามกฎหมายไทย และพบว่าบทบัญญัติของกฎหมายไทยในเรื่องนี้ยังขาดตกบกพร่อง ในแง่ของการสมมติและขาดความชัดเจนในแง่ของการสารบัญญัติ ผู้เขียนจึงได้สรุป เสนอแนะแนวทางและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้การใช้กฎหมายรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่สมประโยชน์ตามเจตนารมณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

reopening of a criminal case.

The Reopening of Criminal Proceedings has been recently introduced to the Thai legal system. Statistically, only one request for the reopening proceedings among many has been accepted by the court for further procedures.

This Thesis is designed to fulfill a study and analysis of the Reopening of Criminal Proceedings according to the Thai law. The author has found the inadequacy of the provisions concerning procedural aspects and the vagueness regarding the substantive aspects. The author, therefore, concludes and proposes appropriate guidelines and measures which will enable the enforcement of the law on the reopening of the criminal proceedings to beneficially serve the purpose.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

งานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่าน
รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โฉვიไลกุล ท่านศาสตราจารย์ ดร.โกเมน ภทธรภรณ์
ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์มรธา วัฒนชีวะกุล ท่านอาจารย์เจริญ ภักดีชนากุล
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาในการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และได้
ให้คำแนะนำที่มีคุณค่า จนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงลงได้ และขอกราบ
ขอบพระคุณอย่างสูง ต่อท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ที่กรุณาเป็น
อาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำในเนื้อหา และวิธีการเขียนวิทยานิพนธ์ตลอดจนช่วย
ตรวจแก้ไขร่างวิทยานิพนธ์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านอาจารย์เชียร เจริญวัฒนา
ท่านอาจารย์จำรัส เขมะจารุ ท่านอาจารย์ประทีป ชุมวัฒนะ และท่านอาจารย์
มาโนช เพ็ชรสนอง ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นทางกฎหมายเพื่อประกอบการ
เขียนวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการค้นหาและแปลข้อมูล ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์รัชชัย ศุภผลศิริ
อาจารย์ชาญวิทย์ ขอมณี อาจารย์ชยนิติ ไกรกาญจน์ คุณฤทัย หงส์ศิริ
คุณกุศล แยมสะอาท และขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อ คุณรุจิรา พฤษยาชีวะ แห่ง
กรมราชทัณฑ์ ที่กรุณาค้นหาข้อมูล ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากแก่การศึกษาและวิเคราะห์
ข้อมูล

งานเขียนวิทยานิพนธ์นี้ หากมีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาวิชา
นิติศาสตร์อยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณต่อ บพการี ต่อคุณไพบูลย์ และ
คุณสุปราณี ภาคอัถด์ ซึ่งเป็นผู้มีอุปการะคุณแก่ผู้เขียนและขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่
ได้ให้กำลังใจและช่วยเหลือในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จสมความมุ่งหมาย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
บทที่	
1. บทนำ : ความนิคพลาตในกระบวนการพิสูจน์	
ความนิค	1
บทนำ	1
ความนิคพลาตในกระบวนการพิสูจน์ความนิค	4
กระบวนการบุคิธรรมทางอาญา	5
ก. คำรวจ	6
ข. อัยการ	13
ค. ศาล	16
2. มาตรการที่อาจนำมาใช้เพื่อแกไขความนิคพลาต	30
1. การอภัยโทษ	30
1.1 แนวความคิดในการอภัยโทษ	31
1.2 วิธีการอภัยโทษ	33
1.2.1 ผู้มีสิทธิร้องขออภัยโทษ	35
1.2.2 โทษที่จะขอให้อภัยโทษ	36
1.3 ผลของการอภัยโทษ	37

	หน้า
2. การนิรโทษกรรม	40
2.1 แนวความคิดในการนิรโทษกรรม	40
2.2 วิธีการนิรโทษกรรม	42
2.2.1 แบบของการนิรโทษกรรม	43
2.2.2 บุคคลผู้ได้รับประโยชน์จากการ นิรโทษกรรม	44
2.3 ผลของการนิรโทษกรรม	44
2.3.1 ผลแห่งการไม่ถูกค่าเป็นคดีอาญา	44
2.3.2 ผลเป็นการลบกลางคำพิพากษา	45
2.3.3 ผลต่อความรับผิดชอบในทางแพ่ง	46
3. การล้างมลทิน	48
3.1 แนวความคิดในการล้างมลทิน	48
3.2 วิธีการล้างมลทิน	49
3.2.1 วิธีการล้างมลทินในประเทศไทย	50
3.2.2 วิธีการล้างมลทินในประเทศฝรั่งเศส...	52
3.2.3 วิธีการล้างมลทินในประเทศอังกฤษ ...	53
3.3 ผลของการล้างมลทิน	53
3. แนวความคิดในการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่	59
1. หลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษา	60
1.1 หลักกฎหมายปิดปาก	60
1.2 หลักการฟ้องซ้ำ	62

2. การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่	66
2.1 หลักการและเหตุผล	66
2.2 คดีที่จะขอให้รื้อฟื้นขึ้นพิจารณาใหม่	75
2.3 เหตุที่จะขอให้รื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่	78
2.4 มุคคลผู้มีสิทธิขอให้รื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่..	87
2.5 วิธีพิจารณาและพิพากษา	89
2.6 ผลของคำพิพากษาในคดีที่รื้อฟื้นขึ้นพิจารณาใหม่ ..	95
2.6.1 ผลในทางกฎหมาย	95
2.6.2 ผลทางก้านจิตใจ	98
4. การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ตามกฎหมายไทย	103
1. คดีที่จะขอให้รื้อฟื้นขึ้นพิจารณาใหม่	106
2. เหตุที่จะขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่	109
ก. ปัญหาของคำว่าพยานหลักฐานใหม่	112
ข. ผลของพยานหลักฐานใหม่ในการขอรื้อฟื้นคดี	118
3. มุคคลผู้มีสิทธิขอให้รื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่	123
4. วิธีการและผลในการขอรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ .	126
ก. สำคัญของคำร้อง	126
ข. ศาลที่ยื่นคำร้องขอให้รื้อฟื้นคดี	127
ค. ผลของการยื่นคำร้องขอให้รื้อฟื้นคดี	128
5. วิธีพิจารณาและพิพากษา	131
5.1 วิธีพิจารณา	131

ก. ชั้นไตส่วนคำร้อง	131
ข. ชั้นพิจารณาคดี	133
5.2 การพิจารณาคดี	140
6. ผลของคำพิพากษา	141
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	149
บรรณานุกรม	167
ภาคผนวก	172
ประวัติผู้เขียน	186

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย